

Informacje dotyczące odry.

Mając na względzie niepokojący fakt wzrostu liczby przypadków odry w Polsce, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sokółce (PPIS) przedstawia podstawowe informacje dotyczące odry oraz adresy stron internetowych, na których można uzyskać bardziej szczegółowe informacje.

Odra jest ostrą, wysoce zakaźną chorobą wirusową, zdolną do wywołania epidemii. Zakaźność wirusa odry jest bliska 100% u osób podatnych, a indywidualne ryzyko zachorowania na odrę występuje u każdej osoby, która nie była szczepiona przeciwko tej chorobie lub jej wcześniej nie przechorowała.

Sz szczególnie niepokojąca sytuacja ma miejsce na Ukrainie, gdzie od początku 2019 roku odnotowano ponad 30 tys. zachorowań na odrę. W Polsce rocznie rejestrowano średnio 100 przypadków odry. W 2017 r. zarejestrowano 63 przypadki, zaś w 2018 r. już 334 przypadki- ponad 5- krotny wzrost. Do dnia 05.02.2019 r. zgłoszono do Państwowej Inspekcji Sanitarnej z całej Polski- 259 podejrzeń odry. Zachorowania na odrę w Polsce są związane przede wszystkim z zawlekaniami choroby z zagranicy i w znacznym odsetku występują u osób nie będących narodowości polskiej. Na terenie powiatu sokolskiego dotychczas nie rejestrowano przypadków odry.

Według danych statystycznych, odra nadal pozostaje główną przyczyną zgonów dzieci z powodu chorób zakaźnych, około 160 tys. umiera każdego roku z powodu powikłań choroby. Śmiertelne przypadki odry, spowodowane głównie komplikacjami po infekcji bakteryjnej występują najczęściej u dzieci poniżej 5 roku życia oraz u dorosłych w wieku powyżej 20 roku życia. Ocenia się, że liczba przypadków śmiertelnych wynosi 1- 3 na 1000 zachorowań.

Stosowanie szczepień ochronnych ma zasadnicze znaczenie w zapobieganiu zachorowaniom na odrę i ze względu na wysoką zaraźliwość choroby oraz jej przenoszenie się drogą powietrzną- nie może być zastąpione żadnymi innymi środkami ochrony.

Szczepienie przeciwko odrze uznaje się za skuteczne. Po podaniu I dawki szczepionki, osoba zaszczepiona uzyskuje odporność na poziomie 95%, natomiast podanie II dawki szczepionki pozwala osobie zaszczepionej osiągnąć odporność niemalże 100%. Taki poziom uodpornienia zapobiega szerzeniu się odry nie tylko wśród osób uodpornionych w drodze szczepienia, ale również tych, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być szczepione lub tych, które pomimo prawidłowo przeprowadzonego szczepienia nie wykształciły odporności immunologicznej.

Przechorowanie odry daje trwałą odporność na całe życie.

Szczepienia osób nie objętych Programem Szczepień Ochronnych (PSO) są płatne.

W przypadku wystąpienia zachorowań na odrę i związanym z tym narażeniem na zakażenie osób, które nie są objęte szczepieniami profilaktycznymi w ramach PSO, możliwe jest nieodpłatne szczepienie (poekspozycyjne) wszystkich osób narażonych na kontakt z wirusem odry niezależnie od ich wieku lub obywatelstwa, w tym osób dorosłych, które ukończyły 19 rok życia oraz cudzoziemców przebywających na obszarze Polski krócej niż 3 miesiące i ich dzieci.

Szczepienia poekspozycyjne są skuteczne jedynie w przypadku podania szczepionki nie później niż przed upływem 72 h od chwili narażenia.

Biorąc jednak pod uwagę brak możliwości precyzyjnego ustalenia początku zakaźności chorego oraz jego zakaźność również w okresie bezpośrednio poprzedzającym wystąpienie objawów- im krótszy czas upłynie od narażenia do zaszczepienia tym większa jest szansa na zapobieżenie rozwojowi choroby. Podawanie szczepionki po upływie 72 h należy traktować jako działanie nieuzasadnione, nie mające podstaw merytorycznych. Decyzje w zakresie działań mających na celu zapobieganie kolejnym zachorowaniom na terenie powiatu, polegające na wykonywaniu szczepień wydaje właściwy miejscowo państwowy powiatowy inspektor sanitarny.

Szczepienia poekspozycyjne przeciw odrze, w tym szczepienia obcokrajowców i osób nieubezpieczonych, są wykonywane szczepionką przeciw odrze, śwince i różyczce (MMR), zakupioną przez Ministra Zdrowia na potrzeby realizacji szczepień obowiązkowych w ramach PSO i przechowywane przez Powiatową Stację Sanitarno- Epidemiologiczną w Sokółce (PSSE) oraz podmioty lecznicze przeprowadzające szczepienia ochronne- w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.

Szczepionka MMR dystrybuowana między innymi przez PSSE w Sokółce, podawana jest osobom uprawnionym czyli grupom osób określonych w PSO na 2019 rok oraz grupom osób, w związku z podejmowaniem działań wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 września 2016 r., w sprawie metody zapobiegania odrze (Dz. U 2016 r. poz. 1418). Natomiast w przypadku podejmowania przez wojewodów lub organy samorządu terytorialnego działań wykraczających poza powyższe regulacje, kierowania akcji lub kampanii szczepień dla innych grup osób (np. zdrowych), zakup szczepionki leży po stronie właściwych władz podejmujących te inicjatywy.

W przypadku gdy osoby dorosłe nie pamiętają czy przechorowały odrę lub czy były szczepione, powinny zgłosić się do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, celem uzyskania informacji co do zasadności badania poziomu przeciwciał przeciwko odrze, ewentualnie poddać się szczepieniu ochronnemu. Osoby dorosłe zaszczepione I dawką szczepionki, w celu pełnego uodpornienia powinny przyjąć II- przypominającą dawkę szczepionki. Szczepienia zdrowych osób powyżej 19 roku życia są płatne.

Szczepienia przeciwko odrze przeprowadza się szczepionką skojarzoną przeciwko odrze, śwince i różyczce- MMR. Wszystkie zarejestrowane w Polsce szczepionki dopuszczone są do stosowania także u osób dorosłych. Schemat podania szczepionki wskazuje Charakterystyka produktu Leczniczego, zgodnie z którą zaleca się podanie I dawki szczepionki, jako szczepienia podstawowego i podanie II dawki szczepionki, najlepiej w ciągu 3 miesięcy od podania I dawki (nie wcześniej niż 4 tygodnie od podania I dawki). Nie zaleca się podawania szczepionki w okresie ciąży, a przez 1 miesiąc po szczepieniu nie należy zachodzić w ciążę.

W Polsce zarejestrowane są następujące preparaty szczepionkowe przeciw odrze:

1. Szczepionka skojarzona przeciwko odrze, śwince i różyczce- M-M-RVAXPRO- podmiot odpowiedzialny Sanofi Pasteur MSD SNC, Francja oraz
2. Szczepionka skojarzona przeciwko odrze, śwince i różyczce- Priorix- podmiot odpowiedzialny GlaxoSmithKline Biologicals S. A., Belgia

Koszt zakupu szczepionki- około 60-100 zł

Monowalentne czyli pojedyncze szczepionki przeciwko odrze istnieją, lecz nie są rejestrowane w Polsce.

Opracowano na podstawie informacji przesłanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego.

Informacje na temat odry dostępne są na stronach internetowych:

1. Krajowego Konsultanta w dziedzinie Zdrowia Publicznego:
<https://gis.gov.pl/zdrowie/stanowisko-krajowego-konsultanta-w-dziedzinie-zdrowia-publicznego-ws-obowiazku-szczepien>
2. Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego- PZH:
<http://szczepienia.pzh.gov.pl/szczepionki/odra/7/>
3. Głównego Inspektora Sanitarnego:
<http://gis.gov.pl>

Wiedza na temat szczepień przeciw odrze, w tym repozytorium publikacji naukowych, znajdują się ponadto na Twitterze, Instagramie, You Tube i Facebooku GIS.